

Naročnina listu: --

Celo leto . . . K 12—

Pol leta . . . " 6—

Četrť leta . . . " 3—

Mesečno . . . " 1-20

Zunaj Avstrije: ----

Celo leto . . . " 15—

Posamezne številke

-- 16 vinarjev. --

STRAŽA

Inserati ali oznanila

se računajo po 18 vin.

od 6 redne petivrstice; pri

večkratnih oznanilih velik

popust.

„Straža“ izhaja v pon-

edeljek in petek popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravništvo Maribor
Koroška ulica. 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure popoldne.

Najnovejša poročila.

Mir z Rusijo.

Dunaj, 3. marca.

Brzjavni-korespondenčni urať poročãa iz Bresta-Litovskega z dne 3. t. m.:

Mirovna pogodba z Rusijo z dodatnimi pogodbami se je podpisala danes popoldne ob 5. uri.

Pogodba določa v glavnem to-le: Med Nemčijo, Avstrijo, Bolgarijo in Turčijo na eni in Rusijo na drugi strani je končano vojno stanje; te države so sklenile, zanaprej med seboj živeti v miru in prijateljstvu (čl. I.) Nobena država ne sme agitirati ali kaj podvzeti zoper državne in vojne naprave druge države (II). Ozemlje, ki leži zahodno od določene črte (Polska, Litavska in Kuronska) ne bo več vpodrejeno ruskemu državnemu gospodstvu. Usoda teh pokrajin bota določili Nemčija in Avstrija v sporazumu s prebivalstvom (III). Ko bo sklenjen splošni mir, je Nemčija pripravljena, da umakne svoje čete iz krajev vzhodno od te črte (Livon-ka, Estonska). Rusija bo vse storila, da kakor hitro mogoče umakne svoje čete iz turških pokrajin v Mali Aziji ter da te pokrajine vrne Turčiji. Rusija bo takoj umaknila svoje čete iz okrajev Eri- van, Kars in Batum. Rusija se ne bo več vmešavala v nove ureditve teh nekdanj ruskih pokrajin, temveč prepušča to zadevo prebivalstvu in sosednim državam, zlasti Turčiji. (IV) Rusija bo takoj izvedla popolno demobilizacijo svoje armade in tudi od sedanje vlade ustvarjenih vojaških oddelkov. Svoje bojne ladje bo umaknila v pristanišča ali pa jih razorožila. V Vzhodnem in Črnem morju se bo začelo z odstranjenjem miru, trgovska plovba se bo tukaj takoj začela (V). Rusija se zaveža, da takoj sklene mir z ukrajinsko ljudovlado ter da prizna mirovno pogodbo, sklenjeno med Ukrajino in četvero-zveznimi državami. Iz Livonske in Estonske se bodo ruske čete in čete rdeče garde takoj umaknile. Vzhodna meja Estonske teče ob reki Narva, Livonske pa skozi Peipus-jezero in Pskovsko jezero do njegovega južnozahodnega kota, potem preko Lubanskega jezera do Livenhofa ob Dvini. Nemška policijska sila bo zasedla Estonsko in Livonsko, dokler bo tamkaj po lastnih deželnih napravah zasigurana varnost in zopet ustanovljen državni red. Iz Finske in Alandskih otokov se bodo takoj umaknile ruske čete in rdeča garda, iz finskih pristanišč pa ruske ladje in ruske pomorske bojne sile. Rusija ne bo več agitirala zoper vlado in javne naprave Finske. Utrdbe na Alandskih otokih se morajo kakor hitro mogoče odstraniti. O teh otokih, njihovem trajnem neutrjenju, o njih usodi v vojaškem in plovstvenom-t-hničnem oziru bo določila pogodba

med Nemčijo, Rusijo, Finsko in Švedsko (VI). Perziji in Afganistanu priznavajo pogodbo sklopachi deli neodvisnost in teritorielno nedotaknjenost (VII). Obojestranski vojni vjetniki se bodo poslali domov (VIII) Pogodbo sklepajči deli se medsebojno odpovejo povračilu vojnih stroškov in vojnih poškodb. Nasledni člani (X, XI, XII, XIII) razpravljajo o diplomatskih zvezah med Rusijo in četvero-zveznimi državami, o gospodarskih in pravnih razmerah in o besedilu ter razlagi pogodbe. Mirovna pogodba se bo potrdila, potrdilne listine se naj izmenjajo v Berlinu; če ena izmed četvero-zveznih držav to želi, bo Rusija to storila tekom 14 dni. Mirovna pogodba je, če ni drugače določeno v kakšnem členu ali dodatku, takoj veljavna, ko je potrjena.

Nemški plen v Rusiji.

Po nemškem uradnem poročilu z dne 3. marca so Nemci pri sedanjem prodiranju v Rusijo vjeli 6800 častnikov in 57 000 mož. Plen pa znaša: 2400 topov, čez 5000 strojnih pušk več tisoč vozil, med temi čez 500 avtomobilov in 11 oklopnih vozov, municije za čez 2 milijona artilerijskih strel in 128.000 pušk, 800 lokomotiv in 8000 železniških vozov. Plen v Revalu znaša: 13 častnikov in 500 mož, 220 topov, 22 letal in mnogo železniških vozov. Tolega plena se tako lahko še ni nikdar storilo, odkar so vojne na svetu.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 3. marca.

Ob Piavi več napadov z ognjem. V gorovju zabranjuje od včeraj opoldne visok sneg vsako vojno delovanje.

V Podoliji so avstro-ogrske prednje čete po kratkem boju zasedle Zmerinko. Pri zavzetju Gorodoka se je udalo eno sibirsko korno in eno infanterijsko divizijsko poveljstvo.

Premirje z Rumunijo je bilo včeraj odpovedano. Rumunska vlada je nato izjavila, da je pripravljena pričeti nova pogajanja za premirje, katerim bi sledila mirovna pogajanja na podlagi pogojev, katere so stavile osrednje velesile.

V boj proti vsenemškemu šovinizmu!

—k. Nemškonacionalno časopisje je takoj ob začetku jugoslovanskega preporoda meseca junija 1917 napovedalo deklaracijskemu gibanju odločen „stvarni“ boj in obvestilo v dolgoveznih člankih svoje naročnike o pridobitvi novih, vsestransko izobraženih, za najagilnejše in najuspešnejše delovanje proti jugoslovanskemu stremljenju usposobljenih časnikarskih moči.

Posebno bahavo je pisalo v tem pogledu nemškonacionalno časopisje v Mariboru in Celju, za katerim v pretežni večini stoji neznačajno štajerčijanstvo.

Z opravičeno napetostjo smo radi tega pričakovali stvarni argumentov proti naši jugoslovanski deklaraciji in bili smo pripravljeni, tozadevno tudi stvarno polemizirati z našimi narodnimi nasprotniki. Toda kmalu bomo praznovali zgodovinsko važno obletnico rojstva deklaracije, a stvarnih dokazov proti naši zahtevi nam nasprotniki še do danes niso napovedali.

Dejstvo, da pridobiva jugoslovanska deklaraci-

ja, s katero zahtevamo ujedinenje Slovencev, Hrvatov in Srbov v lastni državi pod habsburškim žezlom, v najširših vrstah našega ljudstva vedno več pristašev, je naše posilincee popolnoma zbegalo in vse napovedano stvarno bojevanje proti uresničenju v deklaraciji izraženih zahtev obstoji v tem, da nam „korajžno“ očitajo veleizdajo, da hujskajo poulično druhal proti mirnim Slovincem, da denuncirajo in besno napadajo nabiralce podpisov, in da se konečno še nemškonacionalni policijski nadzornik v Mariboru ožunači v zlorabi uradne oblasti iztrgati siloma nabiralno polo iz roke nabiralke podpisov za jugoslovansko deklaracijo.

Taki „stvarni dokazi“ se ponavljajo v nemškonacionalnih časopisih in človek mora nehote pomilovati one uboge čitatelje, ki morajo dan za dnevom uživati take vrste politično duševno hrano. Da pa ta stvar vendar ne postane preenolična, pride tuptam na vrsto tudi — „izdajalec“ dr. Pivko.

Leta 1914 nemškutarji v svoji šovinistični zaslepljenosti niso več poznali razlike med obdolženecem, obtožencem in obsojencem. Neštevilni odličnjaki raznih stanov našega naroda so morali po izbruhu vojne v senci bajonetov korakati v zapore in komaj jim je bila napovedana aretacija, jih je nemškonacionalno časopisje že obsodilo veleizdaje, po strupenih člankih nahujskana poulična sodrga pa je izvršila v navzočnosti službujočih orožnikov in vojakov nad aretiranci obsodbo s tem, da jim je pljuvala v obraz, jih dejansko napadala in obkladala z najgršimi psovki in priimki — vse to brez preiskave, brez obtožbe in brez sodnika.

Zato pa ni čuda, da so se nad takim nečloveškim, za vsako kulturno, vrhu tega še konstitucionalno državo sramotnim postopanjem zgražali celo tudi zmernejši Nemci in da so zlasti treznejši elementi, v katerih nacionalna zaslepljenost še ni zatrla zadnje trohice poštenosti in pravičnosti, odkrito in javno obsojali rabelstvo delovanje nemškonacionalnih mogočnikov in njihovih podrepnikov. Vsi aretiranci so se po večmesečnih duševnih in telesnih mukah vrnili kot nedolžne žrtve krutega sistema, in pričakovati je bilo, da bodo v ožigled temu dejstvu med narodnimi nasprotniki zmagali treznejši ljudje in da bo konec neopravičenega sumničenja in izmišljenega natolcevanja.

Toda, kdor je pričakoval, da se bodo naši narodni nasprotniki vsaj po štiriletnem svetovnem prelivanju krvi spametovali, se je silno urezal. Najsijajnejši dokaz za to nam je slučaj prof. dr. Pivka.

Brez vsake dejanske podlage in brez natančnejših podatkov ga nemškonacionalno časopisje v zadnjem času neprestano napada in mu očita hudo delstvo veleizdaje in tatvine. Dr. Pivko je v italijankem vjetništvu, se kot vjetnik seveda ne more zagovarjati in ravno zaradi tega ga mazači raznih zakotnih cunj prav po manirah iz leta 1914, v katerih so — čast komur čast — res mojstrsko izvežbani, tako brezvestno obrekujejo.

In zakaj vse to natolcevanje, zakaj vse to obrekovanje?

Edino in samo zato, ker ni pljuval v lastno skledo, ker ni bil izdajalec svoje matere, ampak bil zvest sin lastnega naroda, dober Slovenec.

Nemškonacionalnemu šovinizmu, ki mu je naš narodni pogin glavni smoter, in ki hoče uničiti z vsemi dopustnimi in nedopustnimi sredstvi vse, kar je slovenskega, moramo ravno v dobi, v kateri naši zastopniki na Dunaju vsako klečeplastvo tako možato odklanjajo, vsi od prvega do zadnjega napovedati najodločnejši boj.

Najuspešnejše pa se bomo proti nezmisljenemu nemškonacionalnemu šovinizmu borili takrat, če se bomo z vsemi silami oklenili naših zahtev, izraženih v jugoslovanski deklaraciji in če bomo vsi kakor en mož zvesto in neomajeno stali za našimi narodnimi zastopniki v državnem zboru

Pameten Nemec.

Dne zadnjega februarja je imela avstrijska gospodska zbornica sejo, v kateri se je vršil v razgovoru o zaupnici grofu Czerninu velik političen razgovor o miru, njegovi kakovosti, njegovih pogojih in o tem, ali je kmalu upati na njegovo uresničenje. Oglasili

so se k besedi veliki nemški gospodje: knez Auersperg, pl. Plener, dr. Dumba, knez Clary itd. Ti gospodje, ki jim ni treba iti v strelske järke in tam trpeti grozne muke, so se kot pristaši zmagovitega nemškega miru (Siegfriede) zavzemali za vojno in za njeno nadaljevanje, dokler se ne doseže tak mir. Iz formule: „Brez aneksij in kontribucij“ smo že davno zunaj, je zaklical nekdanji krščansko-socialni poslanec dr. Pattai, eden najbolj navdušenih zagovornikov vojne in bojovitega miru. In če bi po sedanji, z aneksijami končani vojni nastala nevarnost mašeevalne vojne? „Mi se tudi ne bojimo mašeevalne vojne“, je odgovoril Pattai. Tako je mišljenje zagovornikov in pristašev nemškega militarizma, ki je eden izmed glavnih krivcev začetka in nadaljevanja sedanje vojne.

Od izvajanja somišljenikov zloglasne nemške domovinske stranke in vsenemških aneksionistov se je dobrodejno razlikoval govor dvornega svetnika dr. Lammascha, moža, ki je odločno katoliškega prepričanja in ki kot učitelj mednarodnega prava uživa svetovni sloves. Amerika, tako je rekel Lammasch, nam je ponudila roko, ne še sicer k miru, ampak k mirovnim pogajanjem. Nič nas ne ovira, da ne bi sprejeli ponujene nam roke, marveč vesela vojna je tak, da naj to storimo kakor hitro mogoče. Kar se dostaja Nemčije, smo dolžni braniti Strassburg in posestno stanje Nemčije. Iz tega pa ne sledi, da bi morali s svojimi močmi braniti tisto ustavno stanje, ki je vladalo v Alzaciji-Lotaringiji pred vojno. Če bo mir mogoč pod pogojem, da postane Alzacija-Lotaringija samostojna zvezna država z vsemi pravicami take države in z ustavo, prosto izvoljeno od ljudstva, v tem slučaju za nas ni vzroka, da bi vojno zato nadaljevali, da ostane Alzacija-Lotaringija državna dežela s pretežno prusko upravo. So znamenja, da bi se nasprotniki zadovoljili s to privolitvijo. Ravno z ozirom na naše razmere bi bila ta rešitev, samostojna zvezna država Alzaško-Lotaringijska, našemu mnenju posebno sorodna. Zakaj tudi naša dolžnost stremi za tem, da se naj tudi posameznim narodom v Avstro-Ogrski da večja mera samouprave. Le na ta način bomo konsolidirali naše razmere. Mi niso obvezni, se zavzemati za osvojitve in tudi sami nečemo izvršiti osvajanj. Kajpada bi prvi govornik današnjega dne (dr. Pattai) — in tudi v drugih govorih se je slišal enak glas — želel osvojitve. A to odločno nasprotuje politiki našega znanja urada, ker je slovesno proklamiral politiko „nobenih aneksij.“ K tej politiki tudi spada, da ne smemo siliti drugih narodov, naj vstopijo z nami v vojaško, politično, gospodarsko ali kako drugo odvisnost. Politika osvojitve, ki je dolgo časa veljala kot politika, po kateri se edino more zasigurati obstoj držav, je po izkustvih zadnjih desetletij prišla ob veljavo, ker vodi le k temu, da ohrani vojno stanje med državami. Takozvane realne garancije so vodile vedno le k mašeevalnim vojnem, k takozvanemu oboroženemu miru, katerega smo uživali v zadnjem 50letju in posebno v zadnjem desetletju. V to vrsto materialnih varščin, ki vodijo k takemu oboroženemu miru, spada vedno večje oboroževanje, katero je odklonil grof Czernin, posebno pa še naš cesar v svojih izjavah. K temu spada tudi sistem defenzivnih zvez, katere se zelo lahko spremenijo v ofenzivne zveze ali pa se vsaj lahko smatrajo kot take in ki vodijo k ustanovitvi nasprotnih zvez. Takozvani „Siegfriede“ (zmagoviti mir), za katerega se navdušuje dr. Pattai, bi bil samo gnili mir. (Ugovor.) Bil bi premirje pred še silnejšim in strašnejšim bojevanjem. Za tak mir pa narodi niso žrtvovali svoje srčne krvi. (Ugovor in medklci.) Plačilo, ki ga pričakujejo narodi, je stalni, zavarovani mir, ki more temeljiti edino le na spravi med narodi. Če v sedanjem trenutku odklonimo ponudbo Amerike, potem še bo vojna trajala leta in leta. Na oni strani je Amerika, ki edina more napraviti mir, na tej strani pa je Avstro-Ogrska pod vodstvom našega cesarja, kateremu zaupajo in ga visoko čislajo vsi narodi.

Ta trezna in pametna izvajanja slovečega in učenega katoliškega Nemca med nemško veliko gospodo niso našla prijaznega odmeva. Nemški vojni navdušenci so mu burno ugovarjali. Knez Schönburg je v imenu vodstva osrednje stranke, kateri dr. Lammasch pripada, grajal njegove besede o Nemčiji in naši zavezniški dolžnosti napram nemški državi. Pl. Plener je Lammaschevo sodbo o Alzaciji-Lotaringiji označil kot prelom zavezniške dolžnosti. Nemške nacionalne stranke avstrijske državne zbornice so po svojem zveznem odboru sprejele sklep, s katerim obsojajo Lammaschevo raziziranje o razmerju naše monarhije napram Nemčiji in o miru ter mu izražajo svojo nevoljo in svoje zgražanje. Kakor se vidi, je Lammasch med nemškimi, za aneksije in za vojno navdušenimi poslanci bela vrana — med črnimi.

Balfour o nemški vojni politiki in proti mirovnim

V angleški spodnji zbornici se je dne 28. febr. vršila debata o govoru nemškega kancelarja grofa Hertlinga. V razpravo je posegel tudi angleški zunanji minister Balfour, ki je izjavil, da je način, ka-

ko Nemci v dejanjih pritrjujejo štirim temeljnim načelom Wilsonovim, za dosego miru nezadosten. O prodiranju Nemcev v Rusijo je rekel sledeče:

Nemška politika na vzhodu stremi baje samo za tem, da prepreči nasilstva in opustošenja. Vojaška podvzeta se izvršuje, tako pravijo Nemci, samo v imenu človečanstva. Nemška politika na zahodu pa stremi samo za tem, da izvršuje zločine in opustošenja ter da ne tepta z nogami samo črke, s katerimi so pisane pogodbe, temveč tudi duha pogodbe, da, celo duha človečanstva. Čemu razlika med Belgijo in pokrajinami ob Vzhodnem morju? Jaz za to ne najdem nobene druge razlage kakor naslednje: Nemčija zasleduje svojo politiko s trdovratnostjo, in edini cilj, ki se pri tem spreminja, je samo zagovornjena politike. Če želi Nemčija napasti Belgijo, se izgovarja, da je to vojaška potreba, če pa želi zasesti Kuronsko, se zgodi to iz oziroma na človečanstvo in z željo preprečiti zločine in opustošenja. V luči dejstev te vrste je nemogoče, temu človečanskemu veroizpovedanju in tej razlagi glede mednarodnega prava pred narodi priznati pravičnost in spoštovanje. Javno priznam, da sem popolnoma nezmožen, slediti v takih slučajih temu, kar imenujemo nemški mišljenje. Nemogoče mi je pojmiti, kako more mož, kakor je grof Hertling, vstati v državnem zboru in izjaviti, da je vojna, ki jo vodi Nemčija, obrambna vojna. Velika zmota je, če mislimo, da pomeni nemški militarizem samo gospodstvo kake osamljene vojaške kaste, nasprotno je dobropremišljen cilj znatnega dela intelektualne Nemčije, da uporabi vsa mogoča vojaška in gospodarska sredstva, da svoji deželi pripomore do gospodujočega stališča, katero ji baje gre, kakor si sama domišljuje.

Če natančneje preiščete smisel teh stavkov, boste vedno našli, da pomeni obrambna vojna samo le vojno, ki hoče povečati nemško ozemlje in omogočiti gospodarsko zavarovanje gospodarske politike, ki pa drugim narodom na korist Nemčije nalaga gospodarske sponne. Kjer je britska država ustanovila kolonije, se ni zapostavljala ne svoboda, ne krajevni interesi in tudi ne krajevne kulture. Nemčija pa je noudila vedno druga pota in jih še tudi nadaljuje. Politika Nemčije je bila vedno mnogo bolj častihlepna, kakor politika kakega drugega naroda. Absurdno bi bilo, če bi se primerjal uspeh nemške ekspanzije z uspehom sedanje angleške. Z mirnostjo lahko sprejmemo kritiko grofa Hertlinga.

Zaslepljenost nemške strasti, da Nemčija ni samo veliko okrožje, temveč hoče tudi ves ostali onikani svet videti ležati pred svojimi nogami, otežkočuje diplomatska pogajanja, ki so predirga za mir.

Taki pogovori so potrebni, a kako se naj sedaj vršijo, ko predstavlja govor grofa Hertlinga maksimum nemških koncesij. Ali res misli posl. Hoit, ki je vprašal vlado, ali soglašajo s štirimi mirovnimi temelji Wilsonovimi, s katerimi soglašajo grof Hertling, in ali hoče storiti korake, da to soglašanje dejansko izrazi, da bi bil grof Hertling v stanu, voditi mirovna pogajanja, če bi mogel se sestati z Rumunijo pri posvetovalni mizi? Ali res misli poslanec, da bi se po načelih, ki jih je navajal v svojem govoru, mogel doseči kak sporazum? Ali on ni mnenja, da bi pogajanje, katero bi poteklo v needinosti, bilo mnogo slabše, kakor pa če se pogajanje sploh ne vrši? To je moje trdno prepričanje. Jaz sem mnenja in prosim tudi zbornico, da polaga kaj veljave mojim besedam, da bi pričetek mirovnih pogajanj brez upanja na sredi izid bil največji zločin zoper bodoči svetovni mir. V sled tega se ne morem pridružiti mnenju poslanca, ki je zadnji govoril, in vsled tega iskreno pričakujem dneva, ko bo res mogoče pričeti s pogajanjem. Ta pogajanja se morajo pripravljati potom izmenjave mnenj. Želim si tega dne, a mislim, da bi stvari miru več škodovalo kot koristilo, če bi se pričelo z osebnimi in ustmenimi pogovori, predno še moremo upati na splošno edinstvo in predno državniki vseh dežel ne pritrjujejo glavnim potezam take rešitve.

Kako je skrbel minister Höfer za prehrano jugoslovanskih dežel.

Minister za ljudsko prehrano, ki je odstopil, je glede prehrane naše jugoslovanske dežele silno zamenjal. Nemške dežele so dobile mnogo več nego jim gre, naše pa manj. Nemci so jedli tisti kruh, ki ga je odskril Höfer Jugoslovanom. Številke govore jasno.

Dunajčani n. pr. kričijo, da morajo stradati. Tega bi jim ne bilo treba. Njihova potreba — na podlagi naredbe — je znašala od 15. 8. 1917 do 31. 12. 1917 6400 vagonov. Dobil pa je Dunaj v tem času celih 7500 vagonov, tedaj 117%, ali 17% več kot mu je šlo. Nižja Avstrija (brez Dunaja) je imela pravico do 3900 vagonov, dobila pa je 4000 (102%). Vsa dežela skupaj z Dunajem je namesto 10.300 vagonov dobila kar 11.500 vagonov, ali 11% nad mero. A še hujše je, če pogledamo, koliko je ta dežela (z Dunajem vred) dobila od 15. 11. do 31. 12. 1917. Namesto 3320 vagonov, ki so ji šli, je dobila 4070 vagonov, — tedaj celih 22% več kot bi smela. Vojno žitni urad sam je v času od 15. 8. 1917 do 20. 1. 1918 razdelil Nižji Avstriji 5100 vagonov, namesto 2130, ki bi bili ti deželi šli, če bi bila razdelitev enakomerna.

Na Gornjem Avstrijskem je razmerje še bolj kričeče! 1500 vagonov bi imela dobiti ta dežela, pa dobila je od 15. 8. do 31. 12. 1917 celih 2000 vagonov, tedaj celih 33% preveč! Solnograška je namesto 500 vagonov dobila 620, tedaj 24% nad mero.

Pri teh številkah pa moramo vpoštevati še to: Vse dežele skupno (izvzeta je tu Bukovina, za katero nimamo podatkov) so rabile od 15. 7. do 31. 12. 51.250 vagonov pokritja. Dobile pa so ga v resnici le 48.190 vagonov, tedaj le 94%. Nadnormalno razmerje gorej označenih dežel pri razdelitvi hrane je tedaj se gorostasnejše! Slo je vse to na račun drugih dežel. Čisto pravilno kvoto je dobila Predarelska, namreč 400 vagonov, toda vojno žitni zavod je od 15. 8. 1917 do 20. 1. 1918 tudi tej deželi odmeril in oddal 70 vagonov preveč. Tirolska je od vojno žitnega zavoda sicer dobila pravilno množino, je pa v času od 15. 8. do 31. 12. 1917 splošno prejela 300 vagonov premalo (83%). Gre li to na račun nemških ali turskih Tirol, ne vemo. Tudi Koroška je dobila od 15. 8. do 31. 12. 1917 namesto 700 le 670 vagonov (95%). Znano je, da dobi slovenski del Koroške mnogo manj kot nemški del dežele. Štajerska je v celem tem času dobila upravičeno kvoto 2500 vagonov, a od 15. 11. do 31. 12. 1917 je naša dežela prejela namesto 730 le 674 vagonov (92%), kar znači, da je v prejšnjih mesecih dobila preveč — na račun drugih potrebnejših dežel. Nemški Gradčani dajejo nemškemu delu naše dežele, posebno mestom, nadnormalno mero, dočim tare v mnogih slovenskih krajih ljudstvo — glad. Če se spomnimo na opetovane krute rekvizije na Slov. Štajerju, ne bomo dvomili, da one množine niso šle na Slovenski Štajer, marveč v Gradec in na Gornje Štajersko. Isto velja tudi za Šlezijo. Približno tisto kar smo rekli o Štajerski, velja o Češki in Moravski. Tudi tam ne dvomimo, da je večji del kvote šel na sever — k Nemcem, ki so bolj industrijalizirani kot Čehi.

Dalmacija, del naše Jugoslavije, bi bila od 15. 8. do 31. 12. 1917 morala dobiti 1760 vagonov, dobila pa jih je le 1400, tedaj le 80%. Primorska bi bila morala dobiti 1900, pa je v resnici prejela le 1500 vagonov (78%). Nečuvstvo so Primorski znižali kvoto od 15. 11. do 31. 12. 1917. V tem času bi bila ta bedna dežela morala dobiti 600 vagonov, a jn je dobila le 420 (70%). Vojno žitno-prometni zavod bi bil moral do 20. 1. 1918 prispevati 1777 vagonov, a ual jih je pa le 1580. Pri tem pa nismo upoštevali, da je stvarnoznana aprovizacijska komisija v Trstu, ki skrbi tudi za Istro, mislila najprvo na sebe in Tržačane, vsled česar ni čudno, da ljudstvo v Istri umira gladu. In ubogi potepani Gorški grozi gladna smrt. Še slabše je glede kvote na Kranjskem. Kranjska je od 15. 8. do 31. 12. 1917 mesto 1050 dobila le 700 vagonov (66%). Ker je v času od 15. 8. do 15. 11. prejela morda malce višjo kvoto, so ji odstrigli od 15. 11. do 31. 12. toliko, da je v tem času mesto 360 dobila le 210 vagonov (58%). Najslabše se pač godi Galiciji. Rabila bi 8000 vagonov, dali so ji pa od 15. 8. do 31. 12. le 3700 vagonov. V tem času od 15. 11. do 31. 12. pa so še to kvoto skrčili za 2%, tako da je mesto 2600 vagonov, ki bi ji bila v teku zadnjih 6 tednov morala dobiti, dobila le 1150 vagonov (44%).

Vse dežele skupno (brez Bukovine) so dobile le 94% pokritja. Dunaj sam pa 117%, cela Nižja Avstrija z Dunajem 111%, Gornja Avstrija 133%, Solnograška 124%. To vse so izrazito nemške dežele. Na drugi strani pa jugoslovanska Dalmacija dobi samo 80%, jugoslovansko Primorje 78%, slovenska Kranjska 66%, slovenska Galicija celo le 46%.

To so številke, ki so sestavljene na podlagi uradnih podatkov vojno-žitno-prometnega zavoda. Če pomislimo, da je še slo „na tihem“ gotovo več sto vagonov žita in moke iz Ogrske in Rumunije v nemški del Avstrije, vidimo, da so Nemci v Avstriji imeli gotovo dosežaj polovico več kruha in drugih živil, kot Slovani. Nemec in Madžar obešata nam Slovanom ne samo politični, ampak tudi krušni jerbas zelo visoko. In vendar se še najdejo ljudje, ki se čudijo, da zahtevamo Slovani ločitev od Nemcev in sicer od rize in hiše. Na vsak način pa je treba večje kontrole pri razdelitvi živil med posamezne dežele.

Štajerska kmetijska družba in Slovenci.

V Ptuj, dne 28. svečana 1918.

Meseca marca se vrši v Gradcu občni zbor Štajerske kmetijske družbe. Na dnevnem redu so tudi volitve družbinega odbora. Kakor znano, se vrše te volitve v dveh oddelkih. Najprej voli Spodnja Srednja in Gornja Štajerska, vsaka za sebe po 3 odbornike, nato pa voli še cela dežela, torej plenum družbe, večjo število — menda 15 — odbornikov. Tri spodnještajerske mandate iz prvega oddelka smo si priborili Slovenci že pred šestimi leti, pred tremi leti pa smo z energičnim nastopom dosegli tudi pri volitvah iz plenuma tri slovenske odbornike, tako da je štela kmetijska družba zadnja leta šest slovenskih odbornikov ali eno četrtino.

Leto 1918 pa nas kliče, da zahtevamo tudi pri volitvi iz plenuma popolno tretjino mest za slovenske kandidate. To je naša pravica že z ozirom na številno razmerje slovenskega in nemškega prebivalstva na Štajerskem. Dežela šteje poldrugi milijon ljudi in

po nemškem uradnem štetju samem pripada Slovenem ena tretjina. Se bolje je utemeljena naša zahteva, ako se sklicujemo na razmerje prebivalstva, zaposlenega v slovenskem in nemškem kmetijstvu te dežele. Pomisliti je treba samo to, koliko nemškega prebivalstva živi v mestih in koliko ga je zaposlenega v industriji. Gradec sam vzame skupaj z industrijo bližnje okolice kmetijstvu okroglo 200.000 ljudi. Kje so potem še vsa druga štajerska mesta, kje je vsa velika industrija Gornjega Štajerja! Brez vsakega pretiravanja lahko računimo, da živi med štajerskimi Nemci najmanj 350.000 ljudi izven kmetijskega poklica, med tem ko pripada 95% štajerskih Slovencev kmetijstvu. Ali če vzamemo kmetijstvo cele dežele, tedaj odpade od vsega v istem zaposlenega prebivalstva dve petini na slovensko in le približno tri petine na nemško narodnost. Naša zahteva po izdatnejšem slovenskem zastopstvu v vodstvu štajerske kmetijske družbe je torej stvarno popolnoma upravičena.

Ravnokaj je treba letos zahtevati v tej družbi iz navedenih razlogov tudi podpredsedniško mesto za Slovence.

Politične vesti.

Cesarjevo povelje naši vojni mornarici. Cesar Karel je izdal dne 2. marca brodomno povelje, s katerim določa novo poveljevalno službo v c. in kr. vojni mornarici in v mornariškem oddelku vojnega ministrstva. Cesar določa, da mu je v bodoče na razpolago praporni častnik, kateri bo sprejemal cesarjeve ukaze in bo skrbel za njih izvršitev. Častnik bo nadzoroval brodomnja in mornariške oddelke. Načelniku mornariškega oddelka v vojnem ministrstvu pa bodo podrejeni vsi uradi in poveljniki vojne mornarice, ki niso podrejeni brodomnemu poveljniku. Brodomni poveljnik je podrejen cesarju. Operativno vodstvo pa pripada njemu. V mornariškem poveljstvu so izvršene naslednje spremembe: Podadmiral Keil je določen za Najvišje razpolaganje, linijski kapitan Nikola Horthy de Nagybanya je imenovan za kontreadmirala in brodomnega poveljnika, kontreadmiral Franc pl. Holub pa za načelnika mornariškega oddelka vojnega ministrstva. Admiralu Njegovanu je podelil cesar Leopoldov red I. razreda z vojnimi odlikovanjem.

Državni zbor. V petkovi seji (dne 1. marca) se je vršilo drugo branje zakonske predloge o zvišanju podpore in pokojnine vojaškim osebam, njih vdovam in sirotam. V razpravo je posegel tudi poslanec Gostinčar, ki je izjavil, da dosedajna oskrba invalidov sploh ni nobena oskrba, marveč vzbuja v vojnem času naravnost zdraženje. Najnujnejša skrb države je, da dobijo invalidi kolikor le moreče delo in zaslužek. V to svrhu bi se naj za invalide vsake narodnosti ustanovile strokovne šole v primernem številu. Nadalje se pritožuje nad postopanjem oblasti pri podeljevanju vojaških podpor; končno ugovarja proti temu, da gosposka zbornica nastopa kot sodnik državne zbornice. Seja bi bila prešla brez zanimanja in hrupa, če bi med češkim poslancem Kalino in vsenemcem Hartlom ne bilo prišlo do hrupnih prizorov. Poslednji je namreč rekel, da se strinja z govorom dr. Pattaia v četrtkovi seji gosposke zbornice, ki je izjavil, da formula „brez aneksij in kontribucij“ davno že ni več veljavna. Poslanec Kalina je odgovoril Hartlu: „Idite v strelske jarkove, morilec! Sramota je odbravati govor, kakršnega je imel dr. Pattaia. Neverjetno je, da si še dandanes sploh kdo drzne odbravati take aneksijske govore. V času, ko nam trka glad na duri, si drzne tako govoriti!“ Pri teh besedah je poslanec Kalina pokazal skledico krompirja, namenjenega za ljudsko prehrano ter rekel: „Takle slab krompir je sedaj glavna hrana ljudstva!“ Razni poslanci so si ogledali skledico s slabim krompirjem in jo končno postavili na mizo ministrskega predsednika. Na migljaj zborničnega podpredsednika je vzel zbornični sluga skledico, jo pokazal zborničnemu podpredsedniku in jo končno vrnil poslancu Kalini, ki je končal z besedami: „Češki in nemški rod na Češkem se naj pogajata sama med seboj in naj se na ta pogajanja ne vpiiva vselej iz Dunaja!“ Po govoru poročevalca je zbornica sprejela zakonsko predlogo v drugem in tretjem branju. Prihodnja seja v torek, dne 5. marca. — Zanimanje strank in poslancev se suka okoli pogajanj, ki jih je ministrski predsednik tudi v petek imel z načelniki opozicijskih strank. Tudi ta dan še politični položaj ni bil razjasnjen in kriza neodstranjena. Načelnik nemških krščanskih socialcev prelata Hauser je povabil na popoldne načelnike vseh opozicijskih strank na razgovor. Toda to povabilo je trčilo na odpor, ker so načelniki opozicijskih strank domnevali, da se za hrbot Hauserjevim kot pravi sklicatelj konference skriva ministrski predsednik dr. Seidler, s katerim pa nočejo imeti nobenih pogajanj. Končno so se zedinili na ta način, da se naj vrši ob 5. uri popoldne drugo posvetovanje načelnikov strank in sicer v pisarni zborničnega predsednika dr. Groba. Čehi se namreč niso hoteli udeležiti posvetovanja načelnikov,

strank pod predsedstvom nemškega prelata Hauserja, ki bi se naj vršilo v posvetovalni dvorani ministrov. Končno so pa Čehi sprejeli predlog, da se udeležijo drugega posvetovanja. Dosegli so na ta način, da je bila vlada formalno izključena iz nameranih posvetovanj načelnikov strank. V prvi seji načelnikov strank ob 2. uri popoldne je bil na predlog zborničnega predsednika dr. Groba storjen sklep, da se bo v torkovi seji zbornice vršilo drugo branje začasnega proračuna, ki se pa to, če potrebno, nadaljevalo v sredo in v četrtek. V četrtek ob 5. uri popoldne bi se pa naj vršilo v zbornici glasovanje o začasnem državnem proračunu. Tudi v drugi konferenci načelnikov strank ni prišlo do razjasnitve položaja. Konferenco je otvoril dr. Seidler, kateri je pozval načelnike, da bi se naj zedinili glede vprašanja, v kakšni obliki bi se naj vršile razprave o preosnovi ustave, ali bi se naj vršile v ustavnem odseku državne zbornice ali v mešani komisiji, sestavljeni iz članov državne in gosposke zbornice ali pa v kakem drugem odseku, v katerega bi se naj pritegnile še tudi kake druge osebe. Načelnik Jugoslovanskega kluba dr. Korošec je izjavil, da bo o tem, kar je sedaj ministrski predsednik sprožil glede vprašanja preosnove ustave, poročal Jugoslovanskemu klubu, toda on sam ne more odločevati o storjenih predlogih, marveč bi moral v tej zadevi stopiti v zvezo s svojim klubom. Tej izjavi se je tudi pridružil načelnik Čehov, poslanec Stanek. Poslanec Seitz je v imenu nemških socialnih demokratov izjavil, da je ravno v sedanjih razmerah zelo težavno izvesti preosnovo ustave, kajti n. pr. o Poljaki se še danes niti ne ve, ali tedo pripadali k naši državi ali ne, vsled česar je v prvi vrsti potrebno, da pride glede spornih točk do sporazumljenja med Poljaki in Ukrajinci. Najpoprej bi morala biti urejena narodnostna vprašanja in tudi Avstrija mora postati zvezna država, v kateri bi moral imeti vsak narod pravico do svoje države.

Proračunski odsek. V debati o proračunskem provizoriju je poslanec dr. Benkovič repliciral na apel ministrskega predsednika, dovoliti provizorij uržavi, ne pa vladi. Če se vlada sklicuje na parlamentarne običaje zapadnih demokracij, potem se mora držati tudi tam udomačenega običaja, staviti vprašanje zaupanja na zbornico in se umakniti, ako nima zaupanja. Podobni apeli nemških poslancev so v čudnem nasprotju z njihovim stališčem v času, ko so še bili oni v opoziciji proti raznim vladam. Govornik načelno pozdravlja od vlade napovedano predložitev temeljnih točk ustavne reforme, a ta mora biti za Jugoslovane le predstopnja k uresničenju deklaracijskega programa, posebno z ozirom na narodno ograničenje v razmerju proti drugorodnim sosedom. Govornik se dalje obširno peča z narodnimi mejami na jugu, posebno z ozirom na Italijane na Primorskem, razmotri razne možnosti, kako rešiti narodna in teritorialna vprašanja glede Gorice, Trsta in Istre, pozdravlja zblizanje Italijanov do Slovanov in njih sprijaznenje z jugoslovanskimi stremilji, ki se pojavlja v italijanski javnosti; to so simptomi ozdravljenja razmer med Jugoslovani in Italijani na razvalinah italijanskega imperijalizma. Govornik se nadalje peča s političnimi in narodnimi razmerami na štajerskem, dokazuje, da se je nacionalno posestno stanje tudi od te vlade ne upošteva in zaključa, da bo Jugoslovanski klub tej vladi odrekel provizorij, ker je nositeljica sedajnega Jugoslovanskega sovražnega sistema. Nato je govoril grof Barbo, ki je zavračal izvajanja poslancev Verstovskega in Benkoviča, a še posebno trditve dr. Benkoviča, da ima nameravana ustavna reforma, posebno narodno ograničenje, biti le predstopnja k izvršitvi deklaracijskega programa. Poslanec Benkovič in Verstovšek sta posamezne že večkrat premlete trditve o razmerah na jugu zastopnika kočevskih Nemcev v medključnih primeru zavrnila.

Afera dr. Pogačnik—dr. Schürff. Dne 28. feb. je bila po večdnevni razpravi častna afera dr. Pogačnik—dr. Schürff poravnana. Oba prizadeta dela sta podala tozadevne izjave.

Graški socialni demokratje o jugoslovanski deklaraciji. V petkovi „Straži“ smo že poročali o protestu graškega občinskega sveta proti jugoslovanski deklaraciji. Socialni demokratje so proti nemški izjavi stavili naslednji predlog: „Majniška deklaracija jugoslovanskih strank v avstrijskem državnem zboru določuje ustanovitev jugoslovanske države kot najbližji cilj njihovih stremilj. Ta država bi naj obsegala tudi vse slovensko jezikovno ozemlje. Občinski svet deželnega glavnega mesta Gradec izjavlja k temu, da odobrava vsa stremilja, ki so vzrasla iz prava o samoodločbi narodov, v kolikor niso ogrožene koristi drugih narodov. Obstoječe deželne meje ne morejo pri preosnovi tvoriti nikake zapreke, predpogoj pa mora biti, da se avstrijskim narodom ohrani vrosti dohod do Adrije in da bodo na drugi strani nemški prebivalci v tujenarodnih ozemljih v polni meri zavarovani pred vsako narodno nasilnostjo. Občinski svet deželnega glavnega mesta Gradec je prepričan, da se more rešiti jugoslovansko vprašanje ravnokako kakor nemško-češko in vsa druga narodna vprašanja v Avstriji samo enotno in na podlagi prostega sporazuma in zjedinenja med narodi in le na popolnoma demokratični podlagi. V tem prepričanju pozivajo socialni demokratje poslance deželnega glavnega mesta Gradec, naj v parlamentu silijo na to, da bo potrebna ustavna sprememba končno vendar

prišla do parlamentarne razprave.“ — Kakor smo že poročali, je bila socialdemokratska resolucija odklonjena in sprejeta ona, ki jo je predlagal nemški nacionalec dr. Bienert.

Jugoslovanski narodni svet. Hrvatski listi poročajo, da se bo te dni v Zagrebu na sestanku voditeljev jugoslovanske deklaracijske politike ustanovil jugoslovanski narodni svet 24 članov. Narodni svet bo imel nalogo, da bo določal taktiko splošne jugoslovanske politike in da bo informiral domače in tuje časopise o naših narodnih zahtevah in razmerah. Jugoslovanski narodni svet bo sestavljen iz najuglednejših narodnih mož in narodnih zastopnikov.

„Jugoslovanska nevarnost.“ V Gradcu nameravajo prirediti velik „volkstag“ proti jugoslovanski nevarnosti.

„Volkstag“ v Št. Lju. Prihodnjo nedeljo, dne 10. t. m. bodo priredili Nemci v šentiljskem Súdmarkhu velik Volkstag proti jugoslovanski deklaraciji. Nemški listi pišejo, da so šentiljski priseljenci močno razburjeni, ker Slovenci tako številno podpisujejo deklaracijo. Verjamemo! Z ustanovitvijo Jugoslavije bo ustavljeno prodiranje Švabov v jugoslovanske kraje.

Trutnovska okrožna sodnija. Kot poroča vse-nemška korespondenca, je ministrski predsednik dr. vitez Seidler preklical svojo obljubo glede ustanovitve nemške okrožne sodnije v Trutnovu. Obvestil je Čeha o tem koraku, vsled česar Čehi niso vložili napovedanega nujnega vprašanja v tej zadevi.

Razlika med Madžari in Čehi. Na Ogrskem smatrajo ime Čeh kot ime, ki ni vredno nobenega spoštovanja. Madžari so strupeni sovražniki češkega naroda. Čehi pa odgovarjajo v mnogih slučajih Madžarom z geslom: „Vi nas s kamnom, mi vas s kruhom!“ V Kutni gori na Češkem pa so Čehi dne 21. januarja priredili velik dobrodelni koncert v korist sklada za podporo vdov in sirot padlih vojakov 60. pešpolka (madžarski polk iz Temešvara), ki je nastanjen v Kutni gori.

Naš pohod v Ukrajino.

Naše čete pod poveljstvom maršala Böhm-Ermolija korakajo v Ukrajino. Bajje je celo ukrajinsko prebivalstvo prosilo naše armadno vodstvo, naj pride Ukrajini na pomoč proti boljševikom. Dne 27. febr. se je res pričel naš pohod v Ukrajino. Naši bajje ne gredo v Ukrajino samo radi tega, da bi oteli deželo ruskih roparskih tolp, ampak da bi pridobili naši državi nekaj živih, posebno ukrajinskega žita, sicer ga bo vsega ugrabila nemška armada, ki je že zasedla Kijev. Böhm-Ermolijeva armada je v dveh dneh dospela od državne meje do reke Smetrič, ob kateri leži mesto Kameniec-Podolski. Od tam korakamo proti mestu Mohilev (na levem bregu Dnjestra). Tako smo dospeli že za hrbet rumunski armadi v severnem delu Moldavske, kamor radi sklenjenega premirja z Rumunijo ne smemo vkorakati. Če se danes ali jutri odpove premirje z Rumunijo, bo njena armada od 3 strani obkoljena in ji bo preostajala samo možnost, da se uda, ali da zbeži v južno Rusijo. Zasedli smo tudi vse ne železnice, po katerih se uvaža velike količine žita v Galicijo in na — Ogrsko.

Na Estonskem so Nemci na pohodu proti Petrogradu. Nemška poročila pravijo, da beži petrograjsko prebivalstvo iz Petrograda v Mosko. Med tem pa v Brestu-Litovskem podpisujejo Rusi mirovno pogodbo, ki jo narekujejo — Nemci.

Japonska zasede Sibirijo?

Angleški listi javljajo, da se je Japonska odločila, mobilizirati svojo armado in nastopiti v Sibiriji. Pričakuje se, da se bo akcije udeležila tudi Kitajska s štirimi divizijami.

Z zadevo se peča tudi ameriška vlada, ki se je baje odločila, da za slučaj japonske intervencije odpošlje v vzhodno Azijo en oddelek ameriških vojniških ladij, da čuvajo ameriške interese. Japonska je baje predlagala skupno postopanje entente in Wilson se bavi s tem vprašanjem. Baje se sklene mednarodni dogovor, da se prepreči, da bi velikanske zaloge blaga, nakopičene v Vladivostoku prišle v nemške roke.

Pogajanja za mir z Rumunijo.

Glasom najnovejših vesti se zdi, da so pogajanja za mir z Rumunijo razbita. Potrjena sicer te vesti še niso, a vsekakor je res, da so se pojavile velike težkoče. Gre se predvsem za črnomorsko luko Constanco, ki jo zahteva Bolgarija za-se. Potem zahteva Ogrska neke korekture mej, to se pravi bolj po domače, poleg Bolgarov, ki zahtevajo celo Dobručo, zahtevajo tudi Madžari del Rumunije. Nemci pa zahtevajo večletno obveznost, glede oddaje petroleja in žita. Teh zahtev baje Rumunija (posebej kralj Ferdinand) ne more sprejeti in zato da se bodo pogajanja za mir razbila. Konec bo seveda ta, da bo končno tudi Rumunijo zadela enaka usoda, kakor Belgijo, Srbijo in Črnogoro.

Saški princ — litevski vladar?

Neki nemški listi so prinesli vest, da bo neki saški princ imenovan litevskim knezom. Uradni list „Sächsische Zeitung“ pa piše, da se pogajanja o bodočnosti Litevske še vršijo. Ako bi se tekom teh pogajanj pokazalo, da bi bila ožja zveza Litevske s Saksonsko v interesu nemške državne politike in litevske države in ako bi vs. ed tega državni vladi došel kak tozadevni predlog, bo vlada proučila, da li naj bi se doprinesle v blagor dežele žrtve, ki bi nastale iz take zveze.

Kakor se razvidi iz tega poročila, se že vršijo med nemškimi zveznimi državami pogovori, kdo zasede bodoči litevski prestol. Kaj poreče k temu litevski narod, to seveda nihče ne vpraša.

Pričetek zopetnih pogajanj v Brestu-Litovskem.

Ruska, mirovna delegacija pod vodstvom člena osrednjega delavskega in vojaškega sveta, Sokolnikova, je dne 28. februarja dospela v Brest-Litovsk. Pogajanja so se pričela dne 1. marca.

Poseben mir z Avstrijo?

Znani polkovnik Repington je prišel, kot se poroča iz Ženeve v Švici, agitacijo za doseg posebnega miru četverosporazuma z Avstro-Ogrsko — brez Nemčije.

V Zalcu

se vrši v nedeljo, dne 17. marca l. 1918 velik

manifestacijski shod

vseh slovenskih strank za jugoslovansko idejo.

Govorita dr. Korošec in dr. Ravnihar. Ura in lokal se naznanita pravočasno.

Tedenske novice.

Jugoslovanski klub koroškim Slovincem. Presežnik Jugoslovanskega kluba je brzojavil vodstvu koroških Slovencev: „Slovenski Korošci, brez strahu v boj za našo deklaracijo, ki stoji na popolnoma zakoniti podlagi. Vsako oviranje takoj naznanite! Dr. Korošec.“

Iz pol. službe. Namestniški kancelist Franc Babič v Mariboru je imenovan za okrajnega tajnika. Okrajni tajnik Franc Vidic je imenovan za adiunkta pomožnih uradov. Okrajni tajnik Karel Jirak in oficijal Mihael Ferk sta pomaknjena v 9. čuvnu razred.

Profesor Lammasci je radi napadov nekaterih članov osrednje stranke gosposke zbornice na njegovo osebo vsled znanega govora izstopil iz osrednje stranke.

8. vojno posojilo. Iz Dunaja poročajo, da se že vršijo predpriprave za osmo avstrijsko vojno posojilo, ki se razpiše baje meseca maja.

Odpust 48—50letnih. V parlamentarnih krogih kroži vest, da se namerava 48—50letne č. vojnike kmalu odpustiti iz vojaške službe.

Podaljšanje dopustov za vojake. Uradno se naznanja, da se vojakom, ki pripadajo armadi na bojišču, podaljša dopust za 14 dni. Dopustnikom torej ni treba oditi dne 10. marca nazaj k svoji četi, ampak šele 14 dni po poteklem dopustnem roku.

Dijaški koncert. Srce nam je igralo veselja, ko smo videli v Mariboru v nedeljo, dne 3. marca, slovensko mladino na odru ter poslušali te krasne glasove in dovršeno godbo. Človeka veseli, če vidi in sliši navdušeno mladino, a v nedeljo smo bili v resnici očarani. Občudovati moramo mladega umetnika Milka Voglarja, da je tako lepo izvežbal pevski zbor, ki ga tako spretno vodi kot dovršen pevovodja. Posebno pa smo se divili njegovi igri na glasovirju. Nekaj novega je bil njegov salonski orkester. Kako potrebne so take prireditve, je kazal obisk. Vsak prostor v Narodnem domu do zadnjega kotička je bil zaseden. Upajmo, da se take in enake prireditve večkrat ponove. Narod se mora zbirati in če mu nudimo duševnega užitka, ima dvojni dobiček.

Posojilnice in graški Verband. Na obnem zboru posojilnice na Cenu se je soglasno sklenilo, da ista izstopi od Verbanda in Graču in se pridruži Združeni Zvezi v Ljubljani, katera ima za štajerske članice podobor v Mariboru, ki vodi vse štajersko združništvo. — V Graču se pripravljajo velik proletarni shod, katerega namen je protestirati proti našemu političnemu delu. Mi se ne vmešavamo v politične zadeve, ki se tičejo gornjestažerskih ali pa tirolskih Nemcev, zato si prepovemo vsako jeroštvo od nemške strani in bomo v znak protesta naše gospodarske organizacije priklopili slovenskim Zvezam. V Graču nas ne marajo, zakaj bi jim potem delali — nadlego.

Uradniki slovenskih denarnih zavodov. Meseca marca t. l. se bo vršilo v Ljubljani zborovanje uradnikov vseh slovenskih denarnih zavodov. Razpravljalo se bo o položaju, v katerega je prišlo vse uradništvo te vrste vsled razmer, povzročenih po vojni ter o načinu, kako si ohraniti in zagotoviti svoj obstanek v bodoče. Pretekli mesec so se razposlale na uradništvo vseh slovenskih denarnih zavodov informacijske pole. Nujno prosimo vse one, ki so te pole prevzeli, da jih čimprej in točno izpolnijo ter jih vrnejo na naznanjeni naslov ali pa Društvu zasebnih uradnikov na slovenskem ozemlju v Ljubljani. Radi važnosti zadev, ki se bodo na zborovanju razpravljale, se vabijo uradniki in uradnice vseh slovenskih denarnih zavodov brez razlike, da se tega zborovanja zanesljivo udeležijo, oddaljeni vsaj po enem odposlancu. Kdor bi želel na zborovanju nastopiti s kakim k zadevi spadajočim referatom, naj to javi označenemu društvu. — Odbor.

Društvo stalno nameščenih. Kako velika je potreba tega društva, nam kaže velikansko zanimanje, ki vlada zanj pri vseh tistih, ki živijo v teh težkih časih ob svoji plači. Cela vrsta je že priglasila svoje članstvo, nekateri uradi celo korporativno. Naglašamo še enkrat, da lahko postane član tega društva vsakdo, moški ali ženska, ki ima svoje dohodke v svoji plači, naj je potem državni, deželni, mestni ali privatni uradnik ali uradnica, učitelj ali učiteljica, trgovski sotrudnik, železničar itd., samo da dobiva mesečno določeno plačo. Občni zbor se vrši v nedeljo, dne 10. marca, popoldne ob 4. uri v posebni gostilniški sobi Narodnega doma. Čim večja bode udeležba, tim temeljitejša se bomo pogovorili o vseh zadevah, ki nas sedaj najbolj mučijo.

Odbor Društva zasebnih uradnikov in uradnic na slovenskem ozemlju opozarja vse člane in članice, naj spornih zadev s svojimi delodajalci nikar ne spravljajo v javnost potom časopisja, temveč naj le predložijo take zadeve društvenemu odboru, ki bo skušal sporna vprašanja z delodajalci rešiti mirnim in internim potom; šele če bi tako posredovanje ne imelo uspeha, bo društveni odbor zadevo izročil javnosti. Za posledice, ki bi nastale za člane vsled samovoljne objave spornih vprašanj brez poprejšnje obvestitve društvenega odbora, pa odbor ne prevzema odgovornosti.

Za begunce iz Bovca. Županstvo naznanja, da da se je obrnilo do vojaške oblasti, naj bi ista pustila prenesti vojaške barake iz Pustine na bovška polje, kjer bi dobili Bovčani začasno streho. Ta prošnja se je vrnila, ker ni vozil in ne delavne moči na razpolago. Da se omogoči vsaj nekaterim družinam povratek, pregledale so se barake pod Rombonom, Zaplejemami, v Tumarčku, v Pluženski vasi, pri Pluženskem slapu, pod Turo in ob (Soči) pod Čučkarjem. Naštelo se jih je okroglo 40, kar bi zadostovalo že za približno 80 družin. Tudi v Bovecu samem je še nekaj hiš, ki bi se dale za silo popraviti. Za splošen povratek še niso pogoji dani, povsod še leži strelivo raztreseno. Svetuje se, da se povrnejo le delavne moči, da obdelajo zemljišče, kolikor je to pri danih razmerah mogoče. Seme, poljsko orodje in delavno živino nam je vlada zagotovila. Za živila se je pri okrajnem glavarstvu že jeseni zaprosilo, a jih danes še ni in se tudi ne ve, kdaj se nakažejo. Povratek bi v prvi vrsti priporočali onim, ki so si ohranili še živino in ki imajo vsaj nekaj lastnega živeža za se in za živino. Vendar pa priporočamo, da si vsak še predno se vrne, priđe svoj dom pogledat, se pouči o razmerah in sam prevčari, kaj je storiti.

Hitrost naše pošte. Poroča se nam: Iz Slov. Gračca do Sv. Lenarta pri Veliki Nedelji dospela poštna nakaznica v osmih dneh in sicer od 7. do 15. febr., dopisnica od Velike Nedelje do Slov. Gračca pa v 12 dneh, t. j. od 15. do 27. februarja t. l. Bodo morale zopet stare ženke v koših pisma prinašati, ki je c. kr. pošta tako počasna.

Črnogorski princ Mirko umrl. Dne 3. marca je na Dunaju umrl najmlajši sin črnogorskega kralja princ Mirko in sicer na izkrvavljenju plinč.

1000 oseb mrtvih. V Honkongu na Kitajskem se je med dirko podrl oder z gledalci. Izpod razvalin so potegnili 1000 mrtvih.

Vojaški konji za spomladanska dela. Mariborsko okrajno glavarstvo naznanja, da je letos na razpolago večje število vojaških konj za poljska dela. Prošnje se pošljejo okrajnemu glavarstvu. Prošnjak se mora zavezati, da bo dajal hrano vojaku spremljevalcu in krmo konjem.

Nova doklada k zemljiškemu davku. Finančna oblastva so te dni razglasila, da se bo letos pobirala 20% doklada na zemljiški davek za fond, iz katerega se bo plačevala odškodnina za škodo, povzročeno po raznih uimih.

Dopisi.

Maribor. Umrl je kamnosek A. Kraneger na Meljski cesti. N. p. v m.

Hoče. Člani Mlekarne se še enkrat uljudno opozarjajo, naj takoj vplačajo dolžne zapadle deleže, da se poravna ves dolg. Deleži niso izgubljeni, ampak dobi vsak o vplačanem znesku

hranilno knjižico. Načelstvo ponovno poziva člane, naj v bližnjem času zadostijo svoji dolžnosti.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Neusmiljena smrt nam je zopet pobrala uglednega, v narodnem kakor tudi v verskem oziru vzor moža, posestnika in cerkvenega ključarja Jakoba Košar iz Bolehnečic. Vkljub temu, da je bil rajni star že 79 let, nas je zapustil vendar prehitro. Tožni plakamo ob tvoji gomili, dobro se zavedajoč, da te je pokrila črna zemlja ravno sedaj, v časih, ko je ljudstvo tako potrebno dobrih, narodno-krščanskih navdušenih mož v besedi in dejanjih, kakor si bil ti, nepozabni nam pokojnik. »Straža« in »Gospodar«, kojega si bil mnogleten naročnik, bo prinesel teh par vrstic, v katerih pa seveda ne moremo izraziti čustev žalosti nad nenadomestljivo izgubo drage nam osebe, pač ti pa tukaj obljubljam ohraniti te v najlepšem spominu. Počivaj v miru!

Kapela. Dne 18. svečana smo spremili k večnemu počitku vrlo mladenko iz Marijine družbe Ano Kovačič. Že nad eno leto jo je mučila morilka naše mladine, namreč jetika. Sedaj pa ji je v najboljši dobi življenja — stara še le komaj dvajset let — utrgala nit življenja. Njen pogreb je pokazal, da je bila zelo priljubljena. Staršem naše sožalje!

Sv. Rupert v Slov. gor. Naš rojak Franc Hladin, ki služi kot četovodja pri tehtnični stotnji domačega strelskega polka štev. 26 je bil odlikovan radi hrabrega zadržanja pred sovražnikom s srebrno svetinjo I. vrste in s Karlovim četnim križem.

Razne novice.

Vesten poslanec. Angleški major sir John Simons, ki je tudi član spodnje zbornice, se je nahajal na francoski fronti. V zbornici bi se imela vršiti važna seja in njegova prisotnost je bila neobhodno potrebna. Major ni smel izgubiti časa. Neredna vožnja parnikov mu je onemogočila potovanje v London. Major pa kljub temu ni izgubil upanja priti se pravočasno v zbornico. Pri nekem letaleu si je izposodil letalo in se je po zraku napotil v London, da se udeleži razprave in glasovanja o volilni reformi. Nekaj ur pozneje se je izkrcal major-poslanec in njegov zrakoplovec-vodja pred Westminsterom. Pričakovala ga je velika množica ljudi, ki ga je viharno pozdravljala.

Granata mu je odnesla tornistro, vojak pa je ostal živ. Naš prijatelj g. Matija Wutti na Ločilu pri Beljaku na Koroškem nam piše, da je njegovemu sinu v začetku meseca februarja laška granata odnesla tornistro, a njemu se ni zgodilo nič žalega.

Pozor pred tatovi! Prijatelj lista nam poroča: Od vseh strani dohajajo vesti, da se vršijo na deželi in tudi v mestih in trgih številne tatvine, vlomi, poboji itd. Ponekod so organizirane kar cele tatinske tolpe, sestavljene iz vojaških ubežnikov in enakovrstnih ljudi. Proti temu bo treba nekaj storiti. Orožniki navažno nimajo časa se pečati s takimi tolpari, drugih varnostnih straž pa ni. Najboljše je, da se po občinah organizirajo varnostne straže, katere bi se lahko takoj obvestilo o kakšnem nevarnem pojavu. Priporoča se tudi, da se hiše in shrambe skrbno zapirajo. Sumljivih tujcev ne prenočujete!

Posojilnica v Mariboru Narodni dom naznanja, da uraduje vsak delavnik od 1/2 9 do 12. ure predpoldne.

V poslano.

Na zasebnem učilišču Legatovem v Mariboru ob Dravi se začnejo s 3. aprilom 1918 novi tečaji za stenografijo, strojepisje, pravopisje, računstvo združeno s knjigovodstvom, tečaji za lepopisje, za slovensščino in nemščino. Tečaji trajajo šest mesecev, prospekti na razpolago. - Maribor, Viktringhofova ulica 17.

POSESTVO

Veliki Hum (Willkommhof) pri Mariboru, postaja Pesnica, se proda na prostovoljni dražbi. Posestvo obsega 46 ha njiv, travnikov, vinogradov in gozdov ter je popolaoma arondirano. Gradič je dobro novozidan, poleg so hlevi za govejo živino, konje in svinjerejo ter druga gospodarska poslopja. Od Maribora je posestvo oddaljeno pol ure z vozom, od postaje Pesnica ne daleč peš.

Prostovoljna dražba posestva bo dne 12. marca 1918 na posestvu Veliki Hum samem ob 10. uri dopoldne. Izklicna cena je K 110 000 — ter more po dogovoru precejšendel kupnine ostati na posestvu vknjižen.